**UCHWAŁA NR 0150/XIV/288/07**

**RADY MIASTA TYCHY**

**z dnia 29 listopada 2007 r.**

**w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Tychy na lata 2008 – 2013”**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) i art. 4 ust.1 pkt.3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) oraz art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) na wniosek Prezydenta Miasta Tychy po zaopiniowaniu przez Komisję Oświaty i Spraw Społecznych.

**Rada Miasta Tychy uchwala:**

**§1**

Przyjąć „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Tychy na lata 2008 – 2013” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

**§2**

Odpowiedzialny za wykonanie uchwały jest Zastępca Prezydenta Miasta Tychy.

**§3**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Tychy

/-/ dr Michał Gramatyka

**Załącznik do Uchwały**
**NR 0150/XIV/288/07**
**RADY MIASTA TYCHY**
**z dnia 29 listopada 2007 r.**

# STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA TYCHY

## na lata 2008-2013

# MISJA

## *FUNDAMENTALNYM CELEM STRATEGII JEST:*

- ***wykorzystanie i doskonalenie współpracy, dialogu oraz innowacyjności osób i instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych w mieście***
- ***aktywizacja i uczestnictwo jednostek, grup oraz społeczności lokalnej we wzbogacaniu kapitałów ludzkich a także społecznych***
- ***budowanie indywidualnego i zbiorowego poczucia bezpieczeństwa socjalnego***

***Realizatorzy strategii***

# SPIS TREŚCI


**Wstęp** **4**

**I. Diagnoza problemów społecznych w mieście Tychy** **8**

**1. Rodzina i dziecko** **8**

**2. Osoby niepełnosprawne** **10**

**3. Osoby bezrobotne** **13**

**4. Organizacje pozarządowe** **16**

**II. Priorytety i cele szczegółowe** **18**

**1. Aktywizacja grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym** **18**

**1.2. Cele szczegółowe**

**1.3. Wskaźniki**

**2. Poprawa jakości życia rodzin, doskonalenie funkcji rodziny** **22**

**2.2. Cele szczegółowe**

**2.3. Wskaźniki**

**3. Realizacja aktywnej polityki na rzecz osób pozostających bez pracy.** **24**

**3.2. Cele szczegółowe**

**3.3. Wskaźniki**

**4. Rozwój współpracy i dialogu podmiotów działających na rzecz społeczności lokalnej** **30**

**4.2. Cele szczegółowe**

**4.3. Wskaźniki**

**III. Realizatorzy** **33**

**IV. Załączniki** **37**

# WSTĘP

Przystępując do opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2008-2013", kierowaliśmy się nie tylko wymogami proceduralnymi określonymi w Ustawie o Pomocy Społecznej[1],ale i osobistym przekonaniem każdego z nas, że efektywne realizowanie zadań z obszaru polityki społecznej w mieście możliwe jest jedynie przy wykorzystaniu doświadczenia i potencjału wszystkich organizacji w nią zaangażowanych, współpracy organizacji pozarządowych, instytucji i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Tychy.

Wszystkie te podmioty są dla nas ważnym elementem tyskiej społeczności. Współpraca, na której nam zależy, wynika z naszego przekonania o tym, że:

- lokalne społeczności skutecznie angażują się w sprawy swoich członków,
- lokalne społeczności doskonale rozumieją swoje potrzeby,
- usługi świadczone przez lokalne społeczności są efektywniejsze,
- lokalne społeczności są skuteczne w modelowaniu zachowań swoich członków.

Chcemy, by współpraca ta służyła wzbogacaniu form pomocy, wzajemnemu uzupełnianiu się ofert z obszaru polityki społecznej. Zależy nam na dostosowaniu ofert pomocy do rzeczywistych potrzeb mieszkańców naszego miasta. Ufamy, że strategia ta będzie dla nas wszystkich mapą przydatną w dotarciu do celu, jakim jest aktywne społeczeństwo obywatelskie. By cel ten osiągnąć zamierzamy:

- aktywizować tyszan – włączać osoby zagrożone wykluczeniem, osoby starsze i niepełnosprawne w życie naszej społeczności. Przy wsparciu doradców zawodowych, mentorów społecznych umożliwiać im realizacje planów zmiany osobistej, tworzyć okazje do rozwijania umiejętności i zainteresowań, wzmacniać zachowania prorodzinne.
- angażować tyszan – zainteresować wszystkie organizacje pozarządowe, instytucje, firmy korzyściami ze współpracy w realizacji polityki rozwiązywania problemów społecznych, uruchamiać partnerskie projekty, budować poczucie odpowiedzialności pracowników instytucji i organizacji.
- kierować się interesem klienta – rozwijać u pracowników instytucji i organizacji z obszaru polityki społecznej umiejętności komunikacji z klientem, rozpoznawania jego potrzeb, dostosowywania oferty pomocy, ciągłego doskonalenia usługi.
- orientować na wynik osoby i instytucje zaangażowane w realizację polityki– dbać o określanie przy planowaniu zadań, realnych, mierzalnych wskaźników ich realizacji, oceniać ich wyniki w miejsce deklarowanych „chęci i starań".

[1] Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. Dz. U nr 64 poz. 593 z późniejszymi zmianami

- kierować się poczuciem misji – być wiernym wartościom i zasadom określonym dla potrzeb lokalnej polityki rozwiązywania problemów społecznych.

Zawarte w strategii pomysły i wskaźniki działań korekcyjnych pozwolą oceniać wyniki realizowanych zadań.

Do realizacji strategii chcemy wykorzystać narzędzia i środki określone w ustawach o pomocy społecznej, promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, organizacjach pożytku publicznego oraz ustawach i dokumentach związanych z wdrażaniem środków Unii Europejskiej.

Między innymi myślimy o:

- zlecaniu zadań, ich kontroli i ewaluacji,
- udzielaniu licencji, dotacji stypendiów, zasiłków i subwencji,
- zawieraniu umów na usługi,
- rozwijaniu podmiotów ekonomii społecznej,
- zawieraniu umów partnerskich,
- wykorzystaniu środków krajowych i zagranicznych w tym Unii Europejskiej, a w szczególności Europejskiego Funduszu Społecznego.

Decyzją Prezydenta Miasta do opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2008-2013”[2], zostały powołane osoby posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, już wykluczonymi oraz ich rodzinami – przedstawiciele instytucji, jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta, organizacji pozarządowych. Ich wiedzę, popartą danymi statystycznymi, wykorzystaliśmy dla określenia beneficjentów polityki społecznej w mieście, problemów na jakie napotykają i pomysłów ich rozwiązania, a także nazwania problemów instytucji i organizacji z obszaru polityki społecznej w mieście.

Nad strategią pracowaliśmy w trzynastoosobowym zespole od czerwca do października 2007 roku. Kolejne spotkania poświęcone były pracy nad:

- określeniem beneficjentów polityki i barier, na które napotykają,
- wyznaczeniem sposobów aktywizacji społecznej i zawodowej,
- planowaniem form współpracy w realizacji działań korekcyjnych,
- redefinicją problemów i określeniem priorytetów oraz celów szczegółowych.

Ważnym elementem pracy nad strategią było określenie wartości i zasad realizacji polityki społecznej w naszym mieście. Na ich podstawie zwerbalizowaliśmy naszą misję.[3]
Misja ta to nie tylko przesłanie. Chcemy by dla osób zaangażowanych w realizacje polityki społecznej była ona motywatorem sprawnej, skutecznej i innowacyjnej pracy. Wspólnie

[2] Zarządzenie Prezydenta Miasta nr 0151/95/07 z dnia 7 maja 2007. Załącznik 1.
[3] Strona 1

z zasadami i wartościami polityki społecznej Miasta ma ona być narzędziem budowania atmosfery i jakości pracy wszystkich instytucji, organizacji i osób zaangażowanych w realizację priorytetów i zadań niniejszej strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Tychach jest zgodna z zapisami Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020[4] i wpisuje się w następujące priorytety:

- wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji,
- rozwój ekonomii społecznej jako instrumentu aktywnej polityki społecznej,
- wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed zjawiskami dezorganizacji społecznej,
- tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych,
- przełamywanie barier w aktywizacji osób starszych,
- wspieranie działań na rzecz integracji systemu pomocy społecznej,

oraz cele strategiczne:

1. wzmacnianie polityki parorodzinnej,
2. wyrównanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży,
3. wspieranie osób starszych w pełnieniu ról społecznych,
4. wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych,
5. wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
6. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zgodna ze Strategią Miasta Tychy 2013[5] i jej priorytetowym celem B:

- rozwojem społeczeństwa informacyjnego i przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Tychach, koncentrując się na działaniach ukierunkowanych na: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, pomoc społeczną, profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, współpracę z organizacjami pozarządowymi, jest zgodna z zapisami Ustawy o Pomocy Społecznej[6]. W zakresie realizacji celów i zadań dotyczących aktywizacji zawodowej mieszkańców miasta Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zgodna z zapisami Ustawy o promocji Zatrudnienia i Instytucjach Rynku Pracy.[7]

[4] http://bip.silesia-region.pl/dokumenty/2006/05/08/1147069562.pdf
[5] Uchwała Nr 0150/XIV/270/03 z dn. 27.10.2003r.
[6] Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. Dz. U nr 64 poz. 593 z późniejszymi zmianami
[7] Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 20 kwietnia 2004r. Dz. U. Nr 99 poz.1001 z późniejszymi zmianami

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych koresponduje z obszarami wsparcia uwzględnionymi przez Europejski Fundusz Społeczny, w szczególności z priorytetami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013[8].

Niniejsza strategia została przedłożona do konsultacji społecznych organizacjom pozarządowym i jest wyrazem obustronnego zaangażowania instytucji publicznych i organizacji pozarządowych w realizację zawartych celów.

[8] http://www.mrr.gov.pl/ProgramyOperacyjne+2007-2013/Kapital+Ludzki/

# I. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE

## 1. RODZINA I DZIECKO

| Kategoria klienta | Statystyki | | | Bariery | Pomysły działań |
|---|---|---|---|---|---|
| | **2004** | **2005** | **2006** | | |
| **Rodziny zagrożone ubóstwem, w tym samotni rodzice** | 2861<br><br>904 | 1753<br><br>706 | 2505<br><br>678 | -niskie dochody<br>- brak pracy<br>-niskie kwalifikacje<br>-dziedziczenie biedy<br>-brak lub mała motywacja do zmian<br>-wyuczona bezradność<br>-samotność w rozwiązywaniu problemów<br>-ograniczenia w dostępie do rynku pracy | -aktywizacja zawodowa<br>-integracja ze społecznością miasta<br>-wsparcie osób zależnych<br>-pomoc materialna |
| **Rodziny dysfunkcyjne** | 901 | 550 | 824 | -uzależnienia<br>-przemoc domowa<br>-przewlekła choroba<br>-brak świadomości dysfunkcji<br>-brak/mała motywacja do zmiany<br>-bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych<br>-zagrożenie demoralizacją<br>-nieprzestrzeganie norm prawnych | -diagnoza skali zjawiska przemocy domowej i posiadanego stanu zasobów pomocowych<br>-prowadzenie działań terapeutycznych kierowanych do ofiar przemocy domowej<br>-działania interwencyjne podejmowane wobec sprawców przemocy domowej<br>-wdrażanie programów korekcyjnych dla sprawców przemocy domowej<br>-tworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej<br>-wypracowanie procedur przeciwdziałania przemocy domowej<br>-lokalny system przeciwdziałania przemocy<br>-terapia uzależnienia<br>-rozwijanie poradnictwa specjalistycznego<br>-pomoc osobom zależnym<br>-uczenie prawidłowego wypełniania ról<br>-rozwijanie kompetencji społecznych |

**Problem rodzin zagrożonych ubóstwem**. Podstawowym problemem rodzin zagrożonych ubóstwem jest wielodzietność. Rodziny wielodzietne zagrożone ubóstwem stanowią na przestrzenia ostatnich 3 lat od 12,97% w roku 2004, przez 24,99% w roku 2005, do 14% w roku 2006 ogółu rodzin wymagających wsparcia pomocy społecznej. Pozostały odsetek rodzin tej grupy to rodziny, w których dominującym jest problem bezrobocia i/lub samotne rodzicielstwo.

Innym problemem rodzin zagrożonych ubóstwem są wyuczone zachowania - bezradności, uzależnienia od systemu pomocy, mała motywacja do zmian oraz opór wobec zmian. Sposobem na aktywizację społeczną i zawodową jest kontrakt socjalny umożliwiający określenie z klientem nie tylko planu i kierunku zmiany osobistej, ale także rozliczanie go z realizacji zaplanowanych działań. Konieczne jest także stworzenie w mieście spójnego systemu wymiany informacji, pozwalającego na monitorowanie przez wszystkie zaangażowane w pomoc instytucje aktywności klienta.

Do pracy nad zmianą postaw w rodzinach ubogich wykorzystać należy także mentorów społecznych, programy uczenia umiejętności społecznych, terapeutyczne i inne.

Brak świadomości dysfunkcji, brak prawnych rozwiązań pozwalających na egzekwowanie zadań ustalonych planem pomocy czy kontraktem socjalnym nie pozostaje bez wpływu na wzrost liczby **rodzin dysfunkcyjnych!** Najczęstsze przypadki zachowań wymagających interwencji wobec dziecka i rodziny związane są z: alkoholizmem, bezradnością w sprawach opiekuńczo wychowawczych, konfliktami z prawem, przemocą w rodzinie, brakiem pracy. Problemem dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych jest poczucie krzywdy, wstydu oraz zachowanie agresywne jako wyuczony sposób obrony przed światem.

Działania korekcyjne adresowane są zarówno do dzieci, jak i rodziców. W sytuacjach, kiedy nastąpi umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej lub w rodzinie zastępczej, podstawowym działaniem jest praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny. Działania te ukierunkowane są na pracę zarówno z rodziną, jak i dzieckiem. Dzieciom należy zapewnić zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa, pomoc psychologiczną i pedagogiczną, terapię w zakresie współuzależnienia, treningi zachowań prospołecznych. Aby to osiągnąć, należy rozwijać usługi Ośrodka Opiekuńczo Wychowawczego i możliwość opieki w rodzinach zastępczych i zawodowych. Pomocą w rodzinach zastępczych w Tychach objętych jest obecnie 184 dzieci (188 w roku 2004 i 190 w 2005 r.).

Rodzinie powinno zapewnić się pomoc psychologiczną w rozwiązaniu problemu, wsparcie w procesie terapii uzależnienia i współuzależnienia, pomoc w doskonaleniu kompetencji zawodowych a także uczestnictwo w treningach konstruktywnego pełnienia ról rodzicielskich.

Celem zmniejszania liczby rodzin dysfunkcyjnych, konieczne jest dobre osadzenie narzędzia kontraktu, konsekwencja postaw wszystkich stron zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych w mieście, spójny system wymiany informacji.

# 2. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

| Kategoria klienta | Statystyki | | | Bariery | Pomysły działań |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2004 | 2005 | 2006 | | |
| **Osoby niepełnosprawne powyżej 16 roku życia**[9]<br><br>Stopień niepełnosprawności:<br>- znaczny<br>- umiarkowany<br>- lekki | 1108<br><br><br><br><br><br><br>226<br>425<br>457 | 1381<br><br><br><br><br><br><br>244<br>519<br>618 | 1369<br><br><br><br><br><br><br>230<br>519<br>615 | -stygmatyzowanie<br>-deprecjonowanie potrzeb<br>-niechęć pracodawców<br>-izolacja społeczna<br>-bierność<br>-niedocenianie pozafinasowych form wsparcia<br>-lęk przed zmianą<br>- oczekiwanie przez pracodawców takiej samej efektywności jak u pracownika zdrowego<br>-niedostatki rozwiązań architektonicznych i komunikacyjnych | -edukacja społeczna<br>-rehabilitacja zawodowa<br>-edukacja pracodawców<br>-kontrakty z pracodawcami<br>-praca psychologiczna z rodzinami<br>-likwidacja barier<br>-promowanie aktywności |
| **Osoby niepełnosprawne poniżej 16 roku życia**[10] | 201 | 212 | 145 | - oferta edukacyjna nie w pełni dostosowana do potrzeb<br>-zagrożenie ubóstwem<br>-ograniczony dostęp do wiedzy, zdobywania umiejętności<br>-wąska oferta pomocy psychologicznej dla dzieci i rodziców<br>-ograniczony dostęp do informacji nt. możliwości pomocy dla rodzin | -edukacja społeczeństwa<br>-pomoc psychologiczna<br>-treningi umiejętności społecznych<br>-diagnoza potencjału zawodowego |
| **Osoby bezdomne korzystające z noclegowni miejskiej** | 456 | 461 | 277 | -brak pracy<br>-uzależnienie od alkoholu<br>-wyuczony styl życia<br>-zerwane więzi rodzinne<br>-izolacja społeczna<br>-niskie kwalifikacje zawodowe | -terapia uzależnienia<br>-program wychodzenia z bezdomności<br>-trening pracy, czystości<br>-wzmacnianie samopomocy<br>-podnoszenie kompetencji |
| **Osoby starsze 65+** | 338 | 358 | 396 | - dostęp do usług zdrowotnych<br>- niskie dochody<br>- wysokie koszty utrzymania<br>- samotność<br>- izolacja społeczna | - dostęp do darmowego/taniego wyżywienia<br>- Uniwersytet Trzeciego Wieku<br>- edukacja społeczna |

[9] na podstawie wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności PZON Tychy

[10] na podstawie wydanych orzeczeń o niepełnosprawności PZON Tychy

**Problemy osób niepełnosprawnych**

W wyniku przeprowadzonego w 2002 r. Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań ustalono, że na terenie miasta Tychy zamieszkiwało **10 619** osób niepełnosprawnych, w tym **2132** osoby zadeklarowały się jako osoby aktywne zawodowo (pracujące, bezrobotne), **8380** było biernych zawodowo. Oznacza to, że wśród badanych osób niepełnosprawnych osoby aktywne na rynku pracy stanowią mniejszość - tylko 20%. Z analizy danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z lat 2004-2006 wynika, że aktywność osób niepełnosprawnych na rynku pracy utrzymuje się nadal na niskim poziomie, około 32% osób składających wnioski o wydanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności jako motyw takiego wystąpienia deklaruje cel związany z aktywnością zawodową (odpowiednie zatrudnienie, podniesienie lub zmiana kwalifikacji, przywrócenie lub uzyskanie zdolności do wykonywania pracy), średnia osób deklarujących się w tym okresie jako zatrudnione wynosiła 23 %. Ponad połowę niepełnosprawnych, (średnio 55 %), którym w latach 2004 – 2006 wydano orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, stanowią osoby w wieku od 26 do 60 lat. Ponad 65% legitymowało się, co najwyżej zawodowym wykształceniem.

Z analiz prowadzonych przez WUP[11] w Katowicach wynika, że liczba niepełnosprawnych bezrobotnych stale rośnie. Tendencję tę obserwuje się także na terenie miasta Tychy, gdzie w 2000 r. zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP było 127 osób niepełnosprawnych, natomiast w maju 2007 r. liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne wynosiła 275 osób. Jednocześnie powiększa się udział liczby osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych, co można interpretować jako potwierdzenie, że osobom tym trudniej znaleźć pracę, nawet w sytuacji większego na nią popytu. W Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 - 2020 ocenia się, że jednymi z czynników wpływających na opisaną wyżej sytuację „(…) jest niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych oraz słaby dostęp do rynku pracy (…)". Źródłem utrzymania osób pozostających biernymi na rynku pracy są świadczenia z ubezpieczenia społecznego (renty, emerytury) oraz innego rodzaju świadczenia pochodzące z danin publicznych, w tym świadczenia dystrybuowane za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej. Z podanej ogólnej liczby osób niepełnosprawnych z pomocy MOPS korzystało odpowiednio: w 2004 r – 987 osób, w 2005 r – 1270 osób i w 2006 r – 1300 osób. Świadczy to o pogarszającej się jakości życia tej grupy.

Różnica między danymi GUS, a danymi PZON przedstawionymi w tabeli, wynika z faktu, iż w Polsce obowiązują dwa systemy orzecznictwa i kilka rodzajów orzeczeń potwierdzających. Można domniemywać, że w związku z procesami starzenia się społeczeństwa, liczba osób niepełnosprawnych nie będzie maleć. Tym bardziej istotne

[11] Źródło: Strategia Polityki Społecznej Woj. Śląskiego

wydają się działania zmierzające do opisania i zaspakajania potrzeb osób niepełnosprawnych.

Problemem osób bezdomnych korzystających z Noclegowni Miejskiej w Tychach jest uzależnienie od alkoholu oraz brak pracy. Aż 80% mieszkańców noclegowni jest uzależnionych od alkoholu. Oznacza to, że wszelkie działania skierowane na wyjście z bezdomności muszą rozpoczynać się od terapii uzależnienia, następnie należy uczyć nawyku pracy i przygotować do odpowiedzialności za swoje życie. Trzeba zadbać, by dla celu takiego programu zostało zabezpieczone mieszkanie chronione. Dotychczasowa praca socjalna prowadzona w noclegowni umożliwia powrót do społeczeństwa – podjęcie pracy, usamodzielnienie socjalne – od 10-12% mieszkańców noclegowni rocznie. Uruchomienie spójnego programu z wykorzystaniem środków POKL 2007-2013 może poprawić ten wskaźnik.

Kolejnym problemem jest problem starzenie się społeczeństwa. W 2006 roku w Tychach mieszkały 9602 osoby w wieku 65-74 lata, 5239 osób w wieku 75-84 lata i 864 osoby powyżej 85 lat. Poza problemami pogarszającej się jakości życia (warunków materialnych, zdrowotnych, aktywności społecznej), problemem jest sytuacja, w której córki powyżej 65 roku życia opiekują się matkami po 85 roku życia. Należy rozwijać usługi opiekuńcze pozwalające na wykorzystanie naturalnych sytuacji i procesów samopomocy, w których najbliżsi sprawują opiekę nad osobami będącymi w potrzebie. Istotne jest również zaangażowanie wolontariatu w pomoc omawianej grupy. Nie można zapomnieć o uruchomieniu usług rehabilitacyjnych w domu chorego, rozwoju bazy, edukacji społeczeństwa na temat chorób psychicznych i starości.

Kolejną obserwowaną tendencją jest wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych cierpiących na zaburzenia psychiczne, z 111 osób w 2004 roku do 165 w 2006 r.

Innym problemem jest mała aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych z umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności. Spowodowana - poza bierną postawą zainteresowanego i niższym niż przeciętne wykształceniem - niechęcią pracodawców do ich zatrudniania. Trzeba wykorzystać ogólnopolską kampanię na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych do zmiany nastawienia lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania tychże osób. Należy wykorzystywać współpracę PZON – MOPS – PUP, narzędzie kontraktu socjalnego do aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Warto rozważyć uruchomienie projektów z obszaru ekonomii społecznej i tworzyć rozwiązania organizacyjne umożliwiające stałą poprawę jakości usług w zakresie orzekania o niepełnosprawności.

# 3. OSOBY BEZROBOTNE

| Kategoria klienta | Statystyki | | | Bariery | Pomysły działań |
|---|---|---|---|---|---|
| | **2004** | **2005** | **2006** | | |
| **Osoby długotrwale bezrobotne** | 57,8%<br>3832 | 58,4%<br>2899 | 57,1%<br>2291 | -niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy<br>-niska gotowość do przekwalifikowania się<br>-niska motywacja do podjęcia pracy<br>-długotrwały okres pozostawania bez pracy (powyżej 12 miesięcy)<br>-obniżony standard życia | -aktywizacja zawodowa<br>-reintegracja z rynkiem pracy<br>-rozwój kompetencji<br>-wsparcie samozatrudnienia<br>-wzmocnienie motywacji do podjęcia pracy |
| **Kobiety** | 60,7%<br>4030 | 63,3%<br>3146 | 62,1%<br>2493 | -niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy<br>-dezaktualizacja wiedzy, umiejętności<br>-brak doświadczenia zawodowego<br>-obawy pracodawców przy zatrudnianiu kobiet<br>-niska samoocena<br>-godzenie ról zawodowych z życiem rodzinnym<br>-ograniczony dostęp do instytucjonalnej opieki nad dzieckiem | -aktywizacja zawodowa<br>-rozwój kompetencji<br>-wsparcie samozatrudnienia<br>-promocja zatrudnienia kobiet<br>-promowanie elastycznych form zatrudnienia<br>-wzmocnienie samooceny<br>-umożliwienie godzenia ról zawodowych z życiem rodzinnym i macierzyństwem |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **Osoby powyżej 50 roku życia** | 19,5%<br>1296 | 26,4%<br>1309 | 29%<br>1164 | - niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy<br>- mała motywacja do przekwalifikowania się<br>- brak akceptacji zmian<br>- wyuczone, utrwalone nawyki<br>- niska gotowość do podejmowania ryzyka<br>- obawy pracodawców przy zatrudnianiu osób w wieku niemobilnym<br>- zakorzenione stereotypy związane z zatrudnianiem osób w wieku niemobilnym | - aktywizacja zawodowa<br>- reintegracja z rynkiem pracy<br>- rozwój kompetencji<br>- wsparcie samozatrudnienia<br>- przełamanie stereotypów<br>- promocja zatrudnienia osób w wieku niemoblinym |
| **Osoby niepełnosprawne**<br><br>w stopniu znacznym<br><br>w stopniu umiarkowanym<br><br>w stopniu lekkim | 4,3%<br>287<br><br>0<br><br>33<br><br>254 | 5,4%<br>269<br><br>1<br><br>32<br><br>236 | 6,7%<br>270<br><br>1<br><br>33<br><br>236 | - niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy<br>- mała motywacja do przekwalifikowania się<br>- niska gotowość do podejmowania ryzyka<br>- obawy pracodawców przy zatrudnianiu osób niepełnosprawnych<br>- dyskryminacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy<br>- utrwalone postawy roszczeniowe,<br>- wyuczona bierność<br>- bariery komunikacyjne<br>- mała świadomość pracodawców o korzyściach z zatrudniania osób niepełnosprawnych | - aktywizacja zawodowa<br>- reintegracja z rynkiem pracy<br>- rozwój kompetencji<br>- wsparcie samozatrudnienia<br>- przełamanie stereotypów<br>- promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych |
| **Młodzież** | 20,3%<br>1350 | 20,3%<br>773 | 12,8%<br>513 | - niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy<br>- brak doświadczenia zawodowego | - aktywizacja zawodowa<br>- umożliwienie zdobycia doświadczenia zawodowego<br>- rozwój kompetencji<br>- wsparcie samozatrudnienia |

**Problem bezrobocia**

Podstawowym problemem długotrwałego bezrobocia jest postawa tej grupy klientów przejawiająca się m.in. w niechęci do zmiany dotychczasowego trybu życia i podjęcia pracy, wyuczonej bezradności oraz problemie alkoholowym. Większość z nich posiada niskie kwalifikacje zawodowe a systemowe działania z zakresu aktywizacji zawodowej okazują się mało efektywne.

Należy zastępować je indywidualną pracą z osobą bezrobotną. W związku z tym trzeba zwiększyć liczbę doradców zawodowych, którzy przygotowani zostaną do pracy z osobami długotrwale bezrobotnymi, co pozwoli na poszerzenie zakresu działań o specjalistyczną pomoc, która doprowadzić może do zmiany postaw i zachowań, a nie tylko diagnozy potencjału zawodowego. Należy powiązać prowadzone działania z kontraktem socjalnym i wprowadzić rozwiązania organizacyjne, prawne pozwalające na egzekwowanie jego złamania.

Bezrobocie wśród kobiet uwarunkowane jest godzeniem ról związanych z macierzyństwem, wychowaniem dzieci oraz prowadzeniem gospodarstwa domowego. W świadomości przedsiębiorców kobieta jest postrzegana jako pracownik o zmniejszonej dyspozycyjności. Należy wykorzystać medialne kampanie do edukacji i zmiany postaw lokalnych przedsiębiorców. Seminaria, konferencje, warsztaty powinny być narzędziem zmiany postaw przedsiębiorców i samych kobiet.

W celu ułatwienia powrotu na rynek pracy kobietom po przerwie związanej z macierzyństwem i opieką nad dzieckiem należy budować kompetencje zawodowe oraz umiejętność poruszania się po rynku pracy. Podstawowym elementem aktywizacji zawodowej kobiet wychowujących dzieci jest zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dzieckiem.

Dla bezrobotnej młodzieży w wieku 18-25 lat oraz absolwentów szkół wyższych, gdzie problemem są niskie kwalifikacje zawodowe lub brak doświadczenia zawodowego, rozwiązaniem są programy ukierunkowane na realizację kursów zawodowych zgodne z potrzebami lokalnego rynku pracy, umożliwienie podjęcia zatrudnienia bezpośrednio po ukończeniu edukacji lub zdobycie pierwszego doświadczenia zawodowego w formie stażu.

Zmiana sytuacji na rynku pracy związana z malejącym poziomem bezrobocia powoduje konieczność uruchomienia projektów lokalnych skierowanych do konkretnej grupy oczekującej wsparcia przy ścisłej współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami. Jednocześnie realizacji projektów powinno towarzyszyć wypracowanie wskaźników i narzędzi oceny skuteczności prowadzonych działań.

# 5. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

| Kategoria klienta | Statystyki | | | Bariery | Pomysły działań |
|---|---|---|---|---|---|
| | 2004 | 2005 | 2006 | | |
| **Organizacje Pozarządowe działające w Tychach** | 129 | 138 | 154 | - niski poziom innowacyjności działań organizacji pozarządowych<br>- niedostatek organizacji przygotowanych do sięgania po fundusze unijne<br>- brak efektywnego monitoringu działalności organizacji pozarządowych<br>- brak zaktualizowanej bazy adresowej organizacji pozarządowych<br>- wysoki odsetek organizacji zarejestrowanych nieaktywnych<br>- brak edukacji obywateli o potencjalnej roli organizacji pozarządowych<br>- ograniczone wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w zakresie usług i pomocy<br>-brak promocji tyskich organizacji pozarządowych | - propagowanie wiedzy z zakresu organizacji pozarządowych, społeczeństwa obywatelskiego<br>- współfinansowanie instytucji i org. Pracujących na rzecz pomocy społecznej<br>- uruchomienie szkoleń nt. współpracy<br>- budowanie partnerstwa lokalnego<br>- Inkubator dla organizacji pozarządowych<br>- rozwój projektu Centrum wolontariatu<br>- budowa systemu analizy potrzeb społecznych |
| **Ilość wspólnie zrealizowanych działań z zakresu**: | 86 | 81 | 91 | | |
| • **kultury** | 13 | 15 | 9 | | |
| • **sportu i rekreacji** | 19 | 21 | 27 | | |
| • **pomocy społecznej i promocji zdrowia** | 54 | 45 | 55 | | |
| **Liczba organizacji, z którymi miasto współpracowało** | 42 | 45 | 48 | | |
| **W obszarze:** | | | | | |
| • **Kultury** | 10 | 10 | 6 | | |
| • **Sportu i rekreacji** | 12 | 14 | 19 | | |
| • **Pomocy społecznej i promocji zdrowia** | 20 | 21 | 23 | | |

**Problem Organizacji pozarządowych.**

Aktualnie w Tychach działa 127 stowarzyszeń (w tym 3 kluby sportowe, 28 stowarzyszeń sportowych, 7 stowarzyszeń zwykłych), 7 fundacji oraz 21 uczniowskich klubów sportowych. W obszarze polityki społecznej w Tychach działają 32 organizacje, co stanowi jedną piątą wszystkich. W Tychach aktywnie działają uczniowskie kluby sportowe - na 129 organizacji pozarządowych w 2004 r było ich 15, w 2005 na 138 - 16 i w 2006 na 154 – 19. Podstawowym problemem jest mała liczba oraz mała aktywność organizacji pozarządowych z obszaru pomocy społecznej. W Polsce tylko 0,2% mieszkańców

uczestniczy w życiu lokalnych wspólnot, pracuje w organizacjach pozarządowych. W krajach rozwiniętych demokracji jest to co najmniej 40% obywateli. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest mała liczba zadań zleconych zrealizowanych przez organizacje pozarządowe z obszaru pomocy społecznej w stosunku do pozostałych organizacji pozarządowych w mieście. W rozwiniętych demokracjach proporcja liczby, aktywności organizacji pozarządowych jest dokładnie odwrotna – 80% to organizacje pozarządowe z obszaru pomocy społecznej. Kolejnym problemem jest przyzwyczajenie organizacji pozarządowych z obszaru pomocy społecznej do pracy jedynie lub w znaczącej części w oparciu o środki pozyskane z miasta. Oznacza to, spadek aktywności ich członków, ograniczenie innowacyjności, koncentrację tylko na części celów statutowych, realizację zadań przez stałych pracowników organizacji w miejsce angażowania w nie lokalnych społeczności. Dla zmiany tej sytuacji konieczne jest między innymi wsparcie zarządów organizacji pozarządowych w kierowaniu organizacją, pomoc prawną przy aktualizacji dokumentów założycielskich, wsparcie w opracowywaniu i przygotowywaniu pierwszych aplikacji z Europejskiego Funduszu Społecznego. Warto dążyć do promowania organizacji pozarządowych z obszaru pomocy społecznej, kreowania postaw obywatelskich, rozważyć zawieranie umów na zadania zlecone tylko z organizacjami pozarządowymi realizującymi kompleksowe projekty. Należy preferować organizacje pozarządowe, dla których zadania zlecone miasta nie są jedynym sposobem pozyskiwania środków na swoją działalność. Trzeba promować model społeczeństwa obywatelskiego.

# II. PRIORYTETY I CELE SZCZEGÓŁOWE

## PRIORYTET 1. AKTYWIZACJA GRUP I OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

### 1.1. Opis

Osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz już będącym na marginesie życia społecznego – to jest rodzinom zagrożonym ubóstwem, osobom niepełnosprawnym – chcemy tworzyć okazje do uczenia się konstruktywnego pełnienia ról społecznych, opanowania umiejętności umożliwiających swobodne poruszanie się po rynku pracy. Zależy nam, aby budować poczucie przynależności do naszej wspólnoty, zapewnić wsparcie – rzeczowe, doradców, środowiska - tym z nich, którzy zadeklarują chęć zmiany swojej sytuacji. Nasze działania skierowane są na aktywizowanie osób niepełnosprawnych do podejmowania kontaktów społecznych, nabywania umiejętności istotnych w samodzielnym funkcjonowaniu i pracy zawodowej. Szczególną opiekę chcemy zapewnić osobom starszym, stworzyć im jak najlepsze warunki rehabilitacji, a także doskonalić działania służące podtrzymywaniu ich aktywności społecznej.

### 1.2. Cele szczegółowe

| Cel szczegółowy | Sposób realizacji | Realizatorzy[12] | Przykłady programów |
|---|---|---|---|
| **1. Wsparcie i rozwój kompetencji społecznych i cywilizacyjnych** | 1. Kontrakty socjalne<br>2. Uruchamianie programów edukacyjnych, treningów umiejętności społecznych i zawodowych<br>3. Zapobieganie marginalizacji dzieci i młodzieży.<br>4. Wsparcie doradców<br>5. Prace organizowane przez gminę<br>6. Propagowanie wiedzy z zakresu profilaktyki zdrowia, uzależnień i współuzależnień | MOPS,<br>UM Tychy,<br>NGO. | 1. Programy uczenia ról społecznych wychowanków rodzin zastępczych, dzieci z rodzin dysfunkcyjnych<br>2. Programy usamodzielnienia dla młodzieży<br>3. Programy wzrostu kompetencji osób zagrożonych wykluczeniem<br>4. Programy uczące rozwiązywania konfliktów<br>5. Miejski Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii |

[12] Opis realizatorów str. 31

| | | | |
|---|---|---|---|
| **2. Prowadzenie działań na rzecz integracji z lokalną społecznością.** | 1. Kontrakty socjalne<br>2. Uruchamianie programów edukacyjnych, treningów umiejętności<br>3. Rozwój wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego<br>4. Wykorzystanie wyszkolonych doradców i trenerów<br>5. Współfinansowanie instytucji i organizacji działających na rzecz pomocy uzależnionym i współuzależnionym | MOPS,<br>WRZOS,<br>NGO,<br>UM Tychy. | 1. Programy wychodzenia z bezdomności<br>2. Program doradcy<br>3. Programy osadzenie w kulturze regionu dzieci z rodzin ubogich<br>4. Programy środowiskowej rehabilitacji dla osób starszych<br>5. Imprezy integracyjne dla uzależnionych<br>6. Punkty konsultacyjne<br>7. Poszerzenie ofert Ośrodka Terapii Uzależnień |
| **3. Wspieranie osób niepełnosprawnych w działaniach zmierzających do wyboru i utrzymania samodzielności** | 1. Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych<br>2. Tworzenie mieszkań chronionych<br>3. Aktywizacja osób niepełnosprawnych, ich rodzin i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych<br>4. Opracowanie i publikowanie informacji o miejscach dostępnych dla osób niepełnosprawnych<br>5. Zwiększanie dostępu do usług<br>6. Angażowanie osób niepełnosprawnych w zespoły i komisje miasta podejmujące decyzje w sprawach dla nich istotnych<br>7. Promowanie aktywnych postaw i osiągnięć osób niepełnosprawnych | PZON,<br>UM Tychy,<br>MOPS,<br>NGO. | 1. Pikniki i warsztaty integracyjne<br>2. Współfinasowanie świetlic terapeutycznych<br>3. System nawigacji głosowej dla niewidomych<br>4. Plan miasta z informacją o miejscach dostępnych, informator<br>5. Artykuły, publikacje<br>6. Badanie potrzeb osób niepełnosprawnych |
| **4. Rozwój bazy środowiskowej dla osób starszych.** | 1. Świetlica wsparcia dziennego dla osób starszych z chorobami otępiennymi<br>2. Poszerzenie oferty specjalistycznych usług opiekuńczych osób starszych o rehabilitację w domu chorego | WRZOS,<br>UM Tychy. | 1. Zajęcia aktywizujące dla osób starszych<br>2. Grupa wsparcia<br>3. Programy integracyjno-rehabilitacyjno-edukacyjne dla osób starszych.<br>4. Współfinansowanie ośrodków wsparcia |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | 3. Stworzenie całodobowego hospicjum<br>4. Stworzenie zakładu pielęgnacyjnego dla osób starszych i niepełnosprawnych<br>5. Podtrzymywanie aktywności społecznej osób starszych | | |
| **5. Prowadzenie działań edukacyjnych, integracyjnych i profilaktycznych dla osób starszych** | 1. Edukacja osób 55+<br>2. Artykuły prasowe<br>3. Internet<br>4. Opracowanie informatora dla osób starszych nt. systemu wsparcia i aktywizacji w mieście<br>5. Wspieranie przedsięwzięć na rzecz świadomości społecznej o nieuchronności starzenia się | WRZOS,<br>UM Tychy. | |

### 1.3. Zadania i wskaźniki do „Sposobów realizacji" celów szczegółowych Priorytetu 1.

| Zadanie | Wskaźniki |
|---|---|
| Wdrożenie kontraktu socjalnego jako narzędzia aktywizacji społecznej klientów MOPS | • liczba klientów objętych kontraktem<br>• ilość kontraktów do klientów ogółem<br>• czas korzystania z pomocy MOPS po zakończeniu kontraktu<br>• ocena pracownika socjalnego<br>• ocena klientów |
| Uruchomienie programów edukacyjnych, treningów umiejętności społecznych i zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmarginalizowanym, w tym niepełnosprawnych | • ilość wdrożonych programów / edycji<br>• różnorodność oferty programów<br>• liczba uczestników<br>• ocena uczestników<br>• frekwencja<br>• koszt uczestnika |
| Zapewnić osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, zmarginalizowanym, w tym niepełnosprawnym, wsparcie przeszkolonych doradców | • liczba przeszkolonych doradców<br>• ocena klientów<br>• ilość spotkań z klientem/ klientami<br>• stopień zrealizowania planu zmiany osobistej<br>• ocena pracownika socjalnego<br>• koszt na beneficjenta |
| Propagowanie wiedzy nt. uzależnień i współuzależnienia | • ilość publikacji<br>• nakład publikacji<br>• ilość szkoleń, konferencji, seminariów<br>• ilość zrealizowanych programów profilaktycznych<br>• ocena przełożonych<br>• koszty działań profilaktycznych |

| | |
|---|---|
| Zapewnienie pomocy psychologicznej osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, zmarginalizowanym, w tym niepełnosprawnym | • ilość grup terapeutycznych i wsparcia<br>• ilość indywidualnych terapii i porad<br>• liczba korzystających z pomocy<br>• liczba terapeutów, psychologów uczestniczących w realizacji celu<br>• ocena klientów<br>• czas korzystania z pomocy MOPS po zakończeniu terapii |
| Współfinasowanie instytucji i organizacji działających na rzecz pomocy uzależnionym | • wartość przekazanych środków<br>• liczba beneficjentów<br>• jakość zadań na jakie przekazywano środki<br>• opinia beneficjentów |
| Likwidacja barier architektonicznych, komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych | • ilość modernizacji<br>• ilość innowacyjnych rozwiązań<br>• wielkość nakładów<br>• opinia zainteresowanych |
| Tworzenie mieszkań chronionych dla osób starszych, chorych psychicznie i samotnych matek | • ilość miejsc w mieszkaniach<br>• wielkość nakładów/ mieszkańca<br>• liczba osób korzystających z programu<br>• opinia uczestników programu |
| Opracowanie i opublikowanie informatora dla osób niepełnosprawnych o miejscach dla nich dostępnych | • nakład<br>• kanały dystrybucji informacji<br>• opinia zainteresowanych |
| Uruchomienie świetlicy wsparcia dziennego dla osób starszych z chorobami otępiennymi | • czas wdrożenia pomysłu<br>• liczba osób korzystających ze świetlicy<br>• wartość zaangażowanych środków<br>• opinia rodzin/ opiekunów<br>• koszt na osobę |
| Poszerzenie ofert specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych o rehabilitację w domu chorego | • czas wdrożenia pomysłu<br>• ilość wykonanych usług<br>• opinia zainteresowanych<br>• wartość nakładów |
| Uruchomienie całodobowego hospicjum | • czas wdrożenia pomysłu<br>• liczba pacjentów<br>• opinia zainteresowanych<br>• wartość nakładów |
| Uruchomienie zakładu pielęgnacyjnego dla osób starszych i niepełnosprawnych | • czas wdrożenia pomysłu<br>• liczba pacjentów<br>• opinia zainteresowanych<br>• koszt na osobę<br>• % potrzebujących do obsłużonych |
| Podtrzymanie aktywności społecznej osób starszych | • ilość form/ usług<br>• frekwencja uczestników<br>• opinia zainteresowanych |

# PRIORYTET 2. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA RODZIN, DOSKONALENIE FUNKCJI RODZINY

## 2.1. Opis

Zależy nam na otoczeniu szczególną opieką rodzin i dzieci w rodzinach. Chcemy tworzyć warunki do pokonywania kryzysów w rodzinie, uczenia i wzmacniania zachowań pro rodzinnych. Dzieciom i młodzieży zagrożonej marginalizacją chcemy oferować pomoc służącą wyrównaniu szans życiowych. Zależy nam, aby rozwijać bazę i formy tej pomocy, doskonalić współpracę wszystkich zaangażowanych w realizacje polityki pro rodzinnej instytucji i organizacji.

## 2.2. Cele szczegółowe

| Cel szczegółowy | Sposób realizacji | Realizatorzy | Przykłady programów |
|---|---|---|---|
| **1. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodziny poprzez ograniczanie przyczyn dysfunkcji** | 1. Kontrakty socjalne<br>2. Pomoc celowa<br>3. Program doradcy<br>4. Terapia<br>5. Treningi umiejętności społecznych i zawodowych | MOPS,<br>OPOW,<br>NGO,<br>UM Tychy. | 1. Programy wzmocnienia funkcji rodzin niewydolnych wychowawczo<br>2. Programy motywowania rodzin wzorowo realizujących kontrakty socjalne.<br>3. Programy terapeutyczne dla rodzin po interwencji<br>4. Programy motywujące do konstruktywnego pełnienia roli rodziny zastępczej<br>5. Programy uczenia pracy wychowanków z rodzin zastępczych, dzieci z rodzin z problemem wyuczonej bezradności<br>6. Programy terapii dla rodziców osób niepełnosprawnych<br>7. Programy mieszkań chronionych dla osób starszych i chorych psychicznie<br>8. Program „Lokalny System Przeciwdziałania Przemocy” |
| **2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków** | 1. Kontrakty socjalne<br>2. Pomoc celowa<br>3. Program doradcy<br>4. Terapia<br>5. Treningi umiejętności | MOPS,<br>OPOW,<br>NGO,<br>UM Tychy. | 1. Programy terapeutyczne dla dzieci w rodzinach zastępczych<br>2. Programy wzrostu |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami** | społecznych i zawodowych<br>6. Rozszerzenie ofert pozaedukacyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej<br>7. Wspieranie innowacyjnych programów placówek opiekuńczo-wychowawczych<br>8. Pomoc środowiskowa dla rodziców dzieci niepełnosprawnych | | kompetencji wychowanków rodzin zastępczych, dzieci z rodzin ubogich<br>3. Programy edukacyjne dla rodziców<br>4. Programy doskonalące umiejętności mediacji i negocjacji konfliktów w rodzinie<br>5. Hostel dla dzieci i młodzieży będących w sytuacjach wymagających zapewnienia bezpieczeństwa<br>6. Utworzenie mieszkania terapeutycznego<br>7. Programy integracyjne<br>8. Programy stymulujące powroty do rodziny biologicznej i /lub usamodzielnienie |

### 2.3. Zadania i wskaźniki do sposobów realizacji celów szczegółowych Priorytetu 2

| Zadanie | Wskaźnik |
|---|---|
| Wykorzystanie kontraktu socjalnego jako narzędzia stymulowania zmiany osobistej członków rodziny korzystającej z pomocy MOPS | • liczba rodzin objętych kontraktem<br>• liczba dzieci w rodzinach<br>• czas korzystania z pomocy MOPS po zakończeniu kontraktu<br>• ocena pracownika socjalnego<br>• ocena klientów |
| Przyznawanie pomocy celowej rodzinom i ich członkom zaangażowanym w pracę nad zmianą swojej sytuacji | • wartość pomocy<br>• stopień realizacji kontraktu socjalnego<br>• czas korzystania z pomocy<br>• opinia zainteresowanych |
| Zapewnić rodzinom realizującym program zmiany/kontrakt socjalny, wsparcie przeszkolonych doradców | • liczba przygotowanych doradców<br>• liczba rodzin objętych kontraktem<br>• ilość wykonanych usług<br>• opinia rodziny o pracy doradcy<br>• opinie pracownika o efektach pracy doradcy |
| Terapia grupowa i indywidualna członków rodzin realizujących kontrakt socjalny | • ilość grup terapeutycznych<br>• ilość sesji<br>• ilość terapii indywidualnych<br>• liczba osób która skorzystała z terapii<br>• opinia zainteresowanych |
| Uruchomienie treningów umiejętności społecznych i zawodowych dla członków rodzin realizujących kontrakt socjalny | • ilość uruchomionych warsztatów<br>• różnorodność tematów<br>• liczba beneficjentów |

| | |
|---|---|
| | • frekwencja<br>• opinia beneficjentów<br>• koszt na beneficjenta |
| Rozszerzenie oferty pomocy środowiskowej i pozaedukacyjnej dla rodzin dzieci niepełnosprawnych i ubogich | • ilość nowych propozycji pozaedukacyjnych<br>• ilość realizowanych projektów pomocowych<br>• liczba beneficjentów która z nich skorzystała /rodzin/ dzieci<br>• opinia beneficjentów<br>• koszt na beneficjenta |
| Wspieranie innowacyjnych projektów placówek opiekuńczo-wychowawczych | • wartość przekazanych środków<br>• liczba beneficjentów korzystających z dofinansowania<br>• ocena pracy placówki<br>• koszt na beneficjenta |

# PRIORYTET 3. REALIZACJA AKTYWNEJ POLITYKI NA RZECZ OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY

### 3.1 Opis

Uwzględniając indywidualne potrzeby osób bezrobotnych, chcemy zwiększać aktywność zawodową, wykorzystując kompleksowo usługi i instrumenty rynku pracy oraz innowacyjne rozwiązania z tego zakresu.

### 3.2 Cele szczegółowe

| Cel szczegółowy | Sposób realizacji | Realizatorzy | Przykłady programów |
|---|---|---|---|
| **1. Podjęcie działań celem ograniczenia skutków długotrwałego bezrobocia** | - Poradnictwo zawodowe<br>- Pośrednictwo pracy<br>- Podniesienie lub uzyskanie przez osoby bezrobotne kwalifikacji zawodowych (szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy)<br>- Pomoc pracodawcom tworzącym miejsca pracy dla osób długotrwale bezrobotnych (subsydiowanie zatrudniania – prace interwencyjne, refundacja kosztów wyposażenia miejsca pracy)<br>- Udział osób długotrwale bezrobotnych w pracach organizowanych przez gminę (prace społecznie użyteczne, roboty publiczne) | PUP Tychy,<br>MOPS,<br>UM Tychy. | 1. Programy aktywizacji osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej<br>2. Programy zwiększające szanse osób długotrwale bezrobotnych na podjęcie pracy z zastosowaniem usług i instrumentów rynku.<br>3. Programy aktywizacji zawodowej osób |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | | długotrwale bezrobotnych z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań wychodzących poza podstawowe usługi i instrumenty rynku pracy. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **2.Promocja oraz wspieranie inicjatyw zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy** | - Pomoc pracodawcom tworzącym miejsca pracy dla osób długotrwale bezrobotnych (subsydiowanie zatrudniania – prace interwencyjne, refundacja kosztów wyposażenia miejsca pracy)<br>- Organizacja szkoleń dla pracodawców<br>- Kampanie informacyjne<br>- Pośrednictwo pracy, giełdy pracy, spotkania z pracodawcami<br>- Wsparcie samozatrudnienia i przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych (pomoc finansowa na podjęcie działalności gospodarczej, szkolenia, informacja) | PUP Tychy, zrzeszenia pracodawców. | 1. Programy wzmocnienia współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami<br>2. Programy promowania usług PUP<br>3. Programy promowania i wspierania przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych<br>4. Programy tworzenia nowych miejsc pracy i podjęcia samozatrudnienia z zastosowaniem usług i instrumentów rynku. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **3. Poprawa sytuacji kobiet na rynku pracy** | - Poradnictwo zawodowe<br>- Pośrednictwo pracy<br>- Podniesienie lub uzyskanie kwalifikacji zawodowych (szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, staże zawodowe)<br>- Pomoc pracodawcom tworzącym miejsca pracy dla bezrobotnych kobiet (subsydiowanie zatrudniania – prace interwencyjne, refundacja kosztów wyposażenia miejsca pracy)<br>- Kampanie informacyjne dotyczące problematyki zatrudniania kobiet<br>- Refundacja kosztów opieki nad dziećmi<br>- Zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi | PUP Tychy, UM Tychy, NGO. | 1. Programy zwiększające szanse bezrobotnych kobiet na podjęcie pracy z zastosowaniem usług i instrumentów rynku.<br>2. Programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych kobiet z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań wychodzących poza podstawowe usługi i instrumenty rynku pracy.<br>3. Programy promowania i wspierania przedsiębiorczości wśród kobiet.<br>4. Programy umożliwiające godzenie życia rodzinnego z zawodowym tj. zapewnienie wsparcia w postaci opieki na dzieckiem kobietom podejmującym zatrudnienie.<br>5. Programy promowania elastycznych form zatrudnienia dla kobiet sprawujących opiekę nad dzieckiem |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **4. Wzmocnienie potencjału zawodowego młodzieży rozpoczynającej karierę zawodową** | - Poradnictwo zawodowe<br>- Pośrednictwo pracy<br>- Podniesienie lub uzyskanie kwalifikacji zawodowych (szkolenia, staże zawodowe)<br>- Pomoc pracodawcom tworzącym miejsca pracy dla bezrobotnej młodzieży (subsydiowanie zatrudniania – prace interwencyjne, refundacja kosztów wyposażenia miejsca pracy) | PUP Tychy, UM Tychy, zrzeszenia pracodawców. | 1. Programy zwiększające szanse bezrobotnej młodzieży na podjęcie pracy z zastosowaniem usług i instrumentów rynku.<br>2. Programy aktywizacji zawodowej bezrobotnej młodzieży z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań wychodzących poza podstawowe usługi i instrumenty rynku pracy.<br>3. Programy umożliwiające rozpoczęcie kariery zawodowej bezpośrednio po zakończeniu nauki<br>4. Programy promowania lokalnego rynku pracy jako miejsca umożliwiającego rozwój kariery zawodowej<br>5. Programy doradztwa zawodowego dla młodzieży szkolnej i studentów. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **5. Wyrównanie szans na rynku pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób niepełnosprawnych** | - Poradnictwo zawodowe<br>- Pośrednictwo pracy<br>- Podniesienie lub uzyskanie kwalifikacji zawodowych (szkolenia, staże zawodowe, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy)<br>- Pomoc pracodawcom tworzącym miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych (prace interwencyjne, zwrot kosztów wyposażenia lub przystosowania stanowiska pracy, zatrudnienie pracowników pomagających osobie niepełnosprawnej)<br>- Pomoc pracodawcom tworzącym miejsca pracy dla osób starszych (prace interwencyjne, refundacja kosztów wyposażenia miejsca pracy)<br>- Kampanie informacyjne dotyczące problematyki zatrudniania osób starszych lub niepełnosprawnych | PUP Tychy, UM Tychy. | 1. Programy zwiększające szanse osób bezrobotnych w wieku 50+ i niepełnosprawnych na podjęcie pracy z zastosowaniem usług i instrumentów rynku.<br>2. Programy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w wieku 50+ i niepełnosprawnych z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań wychodzących poza podstawowe usługi i instrumenty rynku pracy.<br>3. Programy mające na celu wzmocnienie współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami celem zatrudnienia osób bezrobotnych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.<br>4. Programy promowania elastycznych form zatrudnienia. |

### 3.3 Zadania i wskaźniki do sposobów realizacji celów szczegółowych Priorytetu 3

| Zadania | Wskaźniki |
|---|---|
| Poradnictwo zawodowe | • liczba osób korzystających z usługi<br>• ilość udzielonych porad indywidualnych i grupowych przez doradcę<br>• liczba doradców |
| Pośrednictwo pracy | • ilość ofert pracy<br>• ilość miejsc pracy<br>• ilość miejsc pracy przypadających na1 osobę bezrobotną<br>• liczba beneficjentów podejmujących pracę na wskazaną ofertę |
| Podniesienie lub uzyskanie kwalifikacji zawodowych poprzez szkolenia, staże zawodowe, | • liczba osób skierowanych<br>• liczba osób przerywających udział w projekcie |

| | |
|---|---|
| przygotowanie zawodowe w miejscu pracy | • średni koszt na 1 uczestnika<br>• efektywność zatrudnienia (badana do 3 m-cy po zakończeniu udziału w projekcie)<br>• różnorodność oferty |
| Pomoc pracodawcom tworzącym miejsca pracy dla osób bezrobotnych subsydiowanie zatrudniania tj. prace interwencyjne, refundacja kosztów wyposażenia miejsca pracy | • liczba podmiotów tworzących miejsca pracy<br>• ilość utworzonych miejsc pracy<br>• liczba osób skierowanych<br>• liczba osób przerywających udział w projekcie<br>• średni koszt na 1 uczestnika<br>• ilość podmiotów które nie wywiązały się z okresu zatrudnienia |
| Prace organizowane przez gminę:<br>- prace społecznie użyteczne,<br>- roboty publiczne | • liczba podmiotów tworzących miejsca pracy<br>• ilość utworzonych miejsc pracy<br>• liczba osób skierowanych<br>• liczba osób przerywających udział w projekcie<br>• średni koszt na 1 uczestnika<br>• efektywność zatrudnienia (badana do 3 m-cy po zakończeniu udziału w projekcie) |
| Organizacja szkoleń i spotkań dla pracodawców | • ilość zorganizowanych szkoleń<br>• liczba podmiotów uczestniczących w szkoleniach<br>• liczba osób uczestniczących w szkoleniach<br>• ilość zorganizowanych spotkań z pracodawcami<br>• liczba podmiotów uczestniczących w spotkaniach |
| Kampanie informacyjne | • ilość zorganizowanych kampanii<br>• ilość publikacji<br>• ilość zorganizowanych konferencji, spotkań |
| Wsparcie samozatrudnienia i przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych poprzez pomoc finansową na podjęcie działalności | • liczba osób które otrzymały wsparcie w stosunku do osób które wystąpiły z wnioskiem<br>• średni koszt na 1 osobę<br>• efektywność prowadzenia działalności gospodarczej (badana po 12miesiącach) |
| Refundacja kosztów opieki nad dziećmi | • liczba osób które otrzymały wsparcie w stosunku do osób które wystąpiły z wnioskiem<br>• średni koszt na 1 osobę |
| Zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi | • liczba utworzonych miejsc opieki nad dzieckiem<br>• dostępność usługi |

# PRIORYTET 4. ROZWÓJ WSPÓŁPRACY I DIALOGU PODMIOTOW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

## 4.1. Opis

Chcemy doskonalić kompetencje i jakość współpracy osób, instytucji i organizacji działających na rzecz naszej społeczności. Będziemy dążyć do wdrożenia narzędzi pozwalających na częste sprawdzanie opinii mieszkańców na temat ich potrzeb, oczekiwań, naszej pracy.

## 4.2. Cele szczegółowe

| Cel szczegółowy | Sposób realizacji | Realizatorzy | Przykłady programów |
|---|---|---|---|
| **1. Rozwój potencjału kadr instytucji i organizacji zaangażowanych w realizację polityki społecznej miasta** | 1. Uruchomienie programów szkoleniowych dotyczących wzrostu kompetencji<br>2. Budowanie partnerstwa lokalnego, wzajemnych sieci współpracy<br>3. Angażowanie w zadania<br>4. Doskonalenie umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi<br>5. Inkubator dla organizacji pozarządowych<br>6. Rozwój projektu „Centrum Wolontariatu”<br>7. Propagowanie wiedzy nt. uzależnienia i współuzależnienia | UM Tychy, MOPS, PZON, PUP, NGO. | 1 Programy szkoleniowe doskonalące kompetencje pracowników<br>2 Akademia Kadry Kierowniczej<br>3 Uruchomienie zespołu terapeutów<br>4 Programy szkoleniowe promujące najlepsze praktyki rozwiązywania problemów społecznych w Europie<br>5 Programy superwizji<br>6 Programy aktywizacji liderów organizacji pozarządowych.<br>9. Wsparcie wolontariatu<br>10. Kampanie i mitingi informacyjne<br>11. Programy edukacyjne nt. uzależnień<br>12. Programy promujące wartość dialogu i mediacji<br>13. Programy współpracy z organizacjami pozarządowymi |
| **2.Wdrożenie systemu badania potrzeb, konsultacji społecznych oraz wymiany informacji** | 1. Wdrożenie narzędzia SPSS Dimensions<br>2. Budowanie systemu analizy danych<br>3. Diagnozowanie problemów społecznych | UM Tychy, MOPS, PUP. | 1. Program SPSS<br>2. Szkolenie z obsługi<br>3. Badania społeczne mieszkańców miasta<br>4. Badanie postaw mieszkańców wobec osób uzależnionych<br>5. Badanie postaw dzieci i młodzieży wobec |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | | środków uzależniających<br>6. Opracowanie danych statystycznych uzyskanych z monitoringu organizacji i instytucji z obszaru uzależnień |
| **3. Poprawa efektywności współpracy instytucji i organizacji działających w mieście na rzecz rodziny** | 1.Budowanie systemu wymiany informacji<br>2.Szkolenia<br>3.Kreowanie lokalnej polityki rozwiązywania problemów społecznych | UM Tychy, MOPS. | 1. Szkolenia doskonalące odpowiedzialność za usługę<br>2. Szkolenia doskonalące umiejętności negocjacji<br>3. Szkolenia z SPSS<br>4. Wyjazdy integracyjne<br>5. Programy angażowania mediów w realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych, konkursy dla dziennikarzy, literatów, fotografików i inne |

### 4.3. Zadania i wskaźniki do sposobów realizacji celów szczegółowych Priorytetu 4

| Zadania | Wskaźniki |
|---|---|
| Szkolenie osób zaangażowanych w pracę na rzecz społeczności miasta | • Ilość tematów<br>• Ilość edycji<br>• Liczba uczestników<br>• Transfer wiedzy na praktykę<br>• Ilość certyfikatów<br>• Opinia uczestników<br>• Koszt na osobę |
| Powoływanie zespołów problemowych, projektowych dla potrzeb realizacji celu | • Ilość zespołów<br>• Ilość podjętych tematów<br>• Ilość uruchomionych projektów<br>• Skuteczność rozwiązań<br>• Frekwencja członków zespołu<br>• Opinia członków zespołu<br>• Koszt na osobę |
| Angażowanie pracowników instytucji działających na rzecz lokalnej społeczności, w zadania, wartości i zasady pracy określone w niniejszej strategii | • Stopień gotowości do współpracy<br>• Zadowolenie klientów i współpracowników<br>• Ocena przełożonych<br>• Ilość innowacyjnych pomysłów |
| Doskonalenie umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi z uwzględnieniem specyfiki wynikającej zwłaszcza z dysfunkcji sensorycznych i funkcjonowania społecznego | • Ilość godzin warsztatów, szkoleń<br>• Liczba przeszkolonych osób<br>• Opinia klientów /rodzin<br>• Ocena okresowa przełożonego |
| Uruchomienie inkubatora organizacji pozarządowych | • Ilość organizacji pozarządowych zainteresowanych w programem<br>• Ilość inicjatyw uruchomionych w |

| | |
|---|---|
| | inkubatorze przez organizacje pozarządowe<br>• Opinie zainteresowanych<br>• Ilość projektów z wykorzystaniem EFS |
| Rozwój projektu: Centrum Wolontariatu | • Ilość inicjatyw uruchomionych w Centrum Wolontariatu<br>• Liczba wolontariuszy<br>• Opinie zainteresowanych<br>• Ilość projektów z wykorzystaniem EFS |
| Pozyskać wolontariuszy do realizacji celu | • Liczba przeszkolonych wolontariuszy<br>• Liczba aktywnych wolontariuszy<br>• Ilość projektów, w których uczestniczyli<br>• Opinia opiekunów<br>• Opinia klientów |
| Wdrożenie narzędzia SPSS Dimensions | • Częstotliwość wykorzystania<br>• Liczba użytkowników<br>• Czas dostępu do informacji<br>• Zakres dostępnych informacji |
| Udział osób niepełnosprawnych w pracach komisji miasta nad decyzjami ich dotyczącymi | • Liczba osób uczestniczących<br>• Różnorodność tematów<br>• Ocena jakości wypracowanych decyzji przez osoby uczestniczące |
| Uruchomienie szkoleń pracowników instytucji i organizacji realizujących zadania niniejszej strategii | • Ilość godzin warsztatów<br>• Ilość godzin innych form uczenia<br>• Liczba przeszkolonych pracowników<br>• Transfer wiedzy na praktykę - zmiany, wdrożone pomysły, inne<br>• Opinie klientów<br>• Koszt na uczestnika |
| Budowanie systemu wymiany informacji z obszaru lokalnej polityki społecznej | • Czas dostępu do informacji<br>• Wszechstronność zastosowania i wykorzystania systemu<br>• Częstotliwość korzystania z systemu<br>• Opinia zainteresowanych |
| Kreowanie polityki rozwiązywania problemów społecznych w Tychach | • Ilość publikacji<br>• Ilość seminariów, konferencji<br>• Liczba partnerów zaangażowanych w realizację niniejszej strategii<br>• Opinia zainteresowanych |

# III. REALIZATORZY

**1. Zespół projektowy**

Dla skutecznej realizacji celów i zadań strategii należy powoływać zespoły projektowe. Jednostki organizacyjne skupione są na realizacji zadań wynikających z ustaw określających cele i zadania, które nie zawsze są zbieżne z rozwojowymi kierunkami określonymi w niniejszej strategii. Praca zespołów projektowych jest gwarantem rozwijania współpracy między partnerami realizującymi zadania niniejszej strategii. Ważnym zadaniem przed uruchomieniem zespołów jest wypracowanie kultury pracy, przygotowaniem członków zespołów, realizatorów do macierzowego stylu zarządzania realizacją zadań strategii.

**2. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia (SWZ)** jako jednostka organizacyjna Urzędu Miasta Tychy realizuje zadania z zakresu **polityki społecznej** - typuje, analizuje i ocenia zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej. Opracowuje i koordynuje programy minimalizujące lokalne problemy społeczne, między innymi: Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Miejski Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. W zakresie **polityki zdrowotnej** monitoruje sposób realizacji udzielonych świadczeń zdrowotnych na terenie miasta. Prowadzi nadzór właścicielski nad zakładami opieki zdrowotnej. W zakresie **profilaktyki i promocji zdrowia** zajmuje się opracowaniem i koordynowaniem lokalnych programów profilaktycznych i prozdrowotnych realizowanych między innymi w placówkach edukacyjnych i służby zdrowia. Monitoruje przebieg realizacji tych programów, ocenia ich skuteczność. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia zatrudnia 10 pracowników w tym Pełnomocnika ds. Osób niepełnosprawnych i Koordynatora ds. Organizacji Pozarządowych.

**3. Inne wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta**

**4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach (MOPS)** realizuje zadania polityki społecznej w zakresie:

a) **pomocy środowiskowej** poprzez świadczenia pomocy społecznej, pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym, bezrobotnym, rodzinie i dziecku,

b) **pomocy instytucjonalnej** w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, Noclegowni Miejskiej, Środowiskowym Domu Samopomocy, Placówce Wsparcia Dziennego dla Dzieci,

c) **rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,**

d) **organizowaniu prac społecznie użytecznych oraz**

e) **realizacji autorskich programów współfinansowanych z EFS**

f) **realizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych.**

MOPS Tychy zatrudnia 149 pracowników, w tym 88 na stanowiskach bezpośredniej pracy z klientem.Naszym celem jest poszerzanie oferty pomocowej, wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań do aktywizacji społecznej mieszkańców miasta, efektywnego zarządzania przyznanymi i pozyskanymi środkami.

**5. Powiatowy Urząd Pracy w Tychach (PUP)** zasięgiem swojego działania obejmuje obszar Miasta Tychy oraz powiatu bieruńsko – będzińskiego, w skład którego wchodzi 5 gmin. Realizacja aktywnej polityki rynku pracy oraz prowadzenie spójnych, długofalowych i efektywnych działań skierowanych do osób bezrobotnych wymaga przygotowanej i wykwalifikowanej kadry publicznych służb zatrudnienia. Wdrożenie standardów usług rynku pracy a także zwiększenie liczby doradców zawodowych oraz pośredników pracy, w Powiatowym Urzędzie Pracy umożliwi zindywidualizowaną pracę z klientem, co przyczyni się do zwiększenia efektywności i poprawy jakości świadczonych usług. W Powiatowym Urzędzie Pracy zatrudnionych jest 67 pracowników, z czego 34 osoby pracują na stanowiskach bezpośredniej pracy z klientem w tym zatrudnionych jest 3 doradców zawodowych i 11 pośredników pracy.

**6. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Wrzos" w Tychach (DDPS)** realizuje zadania pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania samotności i instytucjonalizacji ludzi w podeszłym wieku; zaspakajania potrzeb rekreacyjno - kulturowych; terapii zajęciowej; wyżywienia. Z tych form pomocy korzysta stale 50-60 beneficjentów. Są wśród nich osoby z chorobą Altzheimera, otępieniem starczym, samotne. Ważne jest rozszerzenie usług DDPS „Wrzos" o świetlicę dla chorych na Altzheimera, opiekę nad osobami starszymi w ich domu realizowaną przez wolontariuszy. Inną formą pomocy świadczonej przez DDPS „Wrzos" jest wydawanie posiłków osobom, które nie maja własnych środków na życie lub je marnotrawią. Posiłki te przyznawane są decyzją dyrektora MOPS w Tychach. Z tej formy pomocy korzysta 80-90 osób, w tym 50 osób z całodziennego wyżywienia. Dla 30 obłożnie chorych osób zanoszone są przez opiekunki posiłki do domu. Miesięcznie dla 15 osób Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi oraz dla 25 dzieci Ośrodka Wsparcia Dziennego przy MOPS przygotowywane są podwieczorki.

**7. Ośrodek Usług Opiekuńczo Wychowawczych w Tychach (OUOW)** jest całodobową placówką opiekuńczo-wychowawczą typu wielofunkcyjnego zapewniającą opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym opieki rodziny naturalnej. Zadaniem placówki jest praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej, a w sytuacji, gdy nie ma takiej możliwości, przygotowanie do dorosłego życia i usamodzielnienia. Bazę OUOW stanowią 3 mieszkania rodzinkowe, mieszkanie usamodzielniające, grupa interwencyjna, świetlica opiekuńcza i mieszkanie chronione. Potrzeby wskazuję utworzenie nowych miejsc

hotelowych oraz mieszkania terapeutycznego. OUOW zatrudnia 35 pracowników, w tym 32 pracowników bezpośrednio pracujących z dzieckiem i rodziną.

**8. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tychach (PZON)** realizuje zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej polegające na wydawaniu orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień, a także na wniosek zainteresowanych osób wydaje legitymacje osoby niepełnosprawnej. Przy realizacji powyższego zadnia współpracuje z 17 lekarzami różnych specjalności, 4 doradcami zawodowymi, 5 pracownikami socjalnymi, 5 psychologami oraz 4 pedagogami. Na przestrzeni roku składy orzekające wydają ponad 2300 rozstrzygnięć. Zasięgiem działania (właściwością) Zespół obejmuje mieszkańców Miasta Tychy oraz powiatu bieruńsko – lędzińskiego. W celu podniesienia jakości świadczonych usług obecnie i w przyszłości dąży się do zastosowania rozwiązań techniczno – organizacyjnych, które pozwolą na wydłużenie czasu, jaki w trakcie posiedzeń specjaliści będą mogli przeznaczyć na rozpoznanie jednej sprawy, narzędzi i procedur, które przyczynią się do postawienia rzetelnej i całościowej oceny ograniczeń i zachowanych możliwości orzekanej osoby oraz takiego ich opisania, by ułatwić osobie orzekanej poruszanie się po rynku pracy i korzystanie z usług innych instytucji publicznych.

**9. Organizacje pozarządowe z obszaru problematyki społecznej** współpracują z Miastem Tychy przy realizacji zadań publicznych z zakresu profilaktyki uzależnień oraz pomocy dziecku i rodzinie. Organizacje pozarządowe w Tychach prowadzą również programy poprawy jakości życia dla osób niepełnosprawnych i edukacyjno – aktywizujące dla osób starszych. Wśród najbardziej aktywnych organizacji działających na rzecz mieszkańców miasta Tychy można wymienić:

- Fundację „Razem Raźniej”,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejski w Tychach,
- Polski Związek Niewidomych – Koło w Tychach,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – koło w Tychach,
- Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów KLANZA – Koło w Tychach,
- Społeczne Stowarzyszenie Hospicjum im. Św. Kaliksta I,
- Stowarzyszenie „Trzeźwość Życia”,
- Stowarzyszenie na rzecz Ludzi w Podeszłym Wieku „Dar Serca”,
- Stowarzyszenie Pomocy Chorym na Serce i Choroby układu Krążenia „Klub Serce”,
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich,
- Stowarzyszenie Tyskiego Klubu Amazonek,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Trzeźwościowe Stowarzyszenie Kulturalno – Turystyczne,

- Tyski Klub Abstynentów „Bosman”,
- Tyski Związek Inwalidów Narządu Ruchu.

**10. Kościelne osoby prawne**

Prowadzą działania z zakresu dożywiania osób ubogich, bezdomnych i zagrożonych bezdomnością; prowadzą placówki opiekuńcze wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, ośrodki wsparcia dla osób starszych, a także świetlicę terapeutyczną. Organizują również kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych patologiami. Do najbardziej zaangażowanych należą:

- Caritas Archidiecezji Katowickiej (Ośrodek św. Faustyna, Dom Pomocy Społecznej św. Anna, Ośrodek św. Dominika),
- Ośrodek „BENEDICTUS” przy parafii pw. św. Benedykta Opata,
- Ośrodek Charytatywno-Społeczny ORATORIUM PW. ŚW. RODZINY,
- Ośrodek CHRISTOFOROS przy parafii pw. bł. Karoliny Kózkówny,
- Parafia pw. bł. Karoliny Kózkówny,
- Parafia pw. Miłosierdzia Bożego,
- Parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa,
- Parafia pw. Ścięcia Jana Chrzciciela,
- Parafia pw. św. Krzysztofa,
- Parafia pw. św. Maksymiliana Kolbe,
- Parafia pw. św. Marii Magdaleny.

# IV. ZAŁĄCZNIKI

## 1. ZARZĄDZENIE NR 0151/95/07 PREZYDENTA MIASTA TYCHY z dnia 7 maja 2007r.

w sprawie powołania zespołu ds. opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Na podstawie art.31 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r., Nr 142 poz.1591 z późn. zm.) oraz §10 pkt. 2a) i pkt.4 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Tychy z 30 listopada 2006r. (Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 0152/1/06 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 30 listopada),
zarządzam, co następuje

§1

Powołuję zespół merytoryczny ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 – 2013, w następującym składzie:

Przewodnicząca: Daria Szczepańska – Zastępca Prezydenta ds. Społecznych

Członkowie:
Krystyna Rumieniuch – Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia
Marianna Feith – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
Jolanta Moszyńska – Dyrektor Dziennego Domu Pomocy Społecznej
Katarzyna Ptak – Zastępca Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy
Dagmara Gawryszek – Przewodnicząca Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności
Witold Botor – Zastępca Dyrektora Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodka św.Faustyna
Iwona Gądzik – Dyrektor Ośrodka Usług Opiekuńczo-Wychowawczych
Aleksandra Spisak-Golemo – Przewodnicząca Komisji Oświaty i Spraw Społecznych Rady Miasta
Paweł Kasprzyk – Konsultant Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
Aneta Koniarczyk – Inspektor Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia

§2

1. Celem Zespołu jest opracowanie strategii, o której mowa w §1.
2. W pracach Zespołu mogą uczestniczyć oprócz osób wymienionych w §1, wskazani pracownicy jednostek organizacyjnych Urzędu, a także zaproszeni przedstawiciele miejskich instytucji działających w obszarze pomocy społecznej.
3. Zespół ulega rozwiązaniu po sporządzeniu dokumentu.

§3

Wykonanie zarządzenia powierzam Zastępcy Prezydenta ds. Społecznych.

§4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Uzasadnienie:

Zgodnie z art.17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Obecnie obowiązująca Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została uchwalona na lata 2003-2007.

Mając na uwadze powyższe uważa się za zasadne powołanie merytorycznego Zespołu ds. opracowania Strategii.

# 2. ZESPÓŁ.

**NAD STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE TYCHY 2008 –2013 PRACOWAŁ ZESPÓŁ W SKŁADZIE:**

- Daria Szczepańska
- Krystyna Rumieniuch
- Marianna Feith
- Jolanta Moszyńska
- Katarzyna Ptak
- Anna Szczęsny - Michalak
- Dagmara Gawryszek
- Witold Botor
- Iwona Gądzik
- Aleksandra Spisak – Golemo
- Paweł Kasprzyk
- Aneta Koniarczyk
- Małgorzata Tomaszewska

**PRZY WSPÓŁPRACY**:

- Anny Kapały
- Barbary Borycz
- Barbary Rachuby
- Bożeny Pruś
- Doroty Bagińskiej
- Haliny Staniczek
- Juliana Jasińskiego
- Krystyny Szewczyk
- Lidii Radomskiej
- Małgorzaty Sikory
- Moniki Kwaśniewicz
- Zygmunta Furgoła
- Anny Winczury

## 3. WARTOŚCI POLITYKI SPOŁECZNEJ W TYCHACH

PRACA Z JEDNOSTKĄ

INNOWACYJNOŚC ROZWIĄZAŃ

ROZWÓJ POTENCJAŁU – KSZTAŁCENIE, UCZENIE

AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA

ODWAGA

INTEGRACJA

EMPATIA

SAMOPOMOC

POMOCNICZOŚĆ

DIALOG

MOBILIZACJA SPOŁECZNA

BEZPIECZEŃSTWO SOCJALNE MIESZKAŃCÓW

DOBRO MIESZKAŃCÓW/WSPÓLNOTY

WRAŻLIWOŚĆ NA POTRZEBY

PODMIOTOWOŚĆ, ROZWÓJ JEDNOSTKI

ROZWÓJ KADRY

POCZUCIE MISYJNOŚCI KADR ZAANGAŻOWANYCH W REALIZACJE POLITYKI

POLITYKA SPOŁECZNA ZNANA I AKCEPTOWANA PRZEZ OGÓŁ MIESZKAŃCÓW I ORGANIZACJI

## ZASADY REALIZACJI POLITYKI SPOŁECZNEJ W TYCHACH

RÓWNOŚĆ

BEZINTERESOWNOŚĆ

UCZCIWOŚĆ

DOSTĘPNOŚĆ

PRZEJRZYSTOŚĆ

PRAWORZĄDNOŚĆ

ZAANGAŻOWANIE

DIALOG

PARTNERSTWO

WSPÓŁPRACA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

JASNE REGUŁY, PROCEDURY

TYCHY. DOBRE MIEJSCE